

Vrtec Antona Medveda Kamnik
Novi trg 26b
1241 Kamnik
telefon 01 830 33 30
telefaks 01 839 13 27
e-pošta: info@vrtec-kamnik.si
e-naslov: www.vrtec-kamnik.si

Gozdni vrtec

POMEN DRUŽABNIH IGER ZA RAZVOJ

Igra je najvišja stopnja otrokovega razvoja in je neizmernega pomena za otrokov razvoj.

- Igre in način igranja so poseben vir učenja in ustrezajo otrokovi potrebi po dejavnosti.
- Z igranjem razvijajo otroci svoje telesne in umske sposobnosti kot tudi komunikacijske spretnosti.
- Igre nudijo zadovoljstvo in veselje, možnost svobodnega izražanja ter izpolnitev otroka kot posameznika in člana skupine. Nedvomno dajejo prednost celostnemu razvoju otroka.
- Igra je spontan izraz misli in občutkov.

Osnovni namen iger je v tem, da se vsi sodelujoči dobro zabavajo. Pri igri je potrebno dejavno sodelovati, tako da se med igro nikogar ne izloči ali izključi. Pomembnejše je aktivno sodelovanje pri skupni dejavnosti kot pa odnos igralec-nasprotnik.

Otroci si lahko pravila igre po svoje prilagodijo ali si celo izmislijo novo igro in se tako izognejo enoličnosti. O teh spremembah otroci ob vsaki posamezni priložnosti sami odločajo v skladu s tem, kar jih takrat zanima (*Perez, Eulalia: 100 najboljših iger, Radovljica, Didakta, 2000*).

Igranje je lahko - in tudi mora biti - več kot samo preganjanje dolgega časa v prostih urah, najsi se igrajo otroci ali odrasli. To pa že pomeni, da se lahko z igranjem sijajno kratkočasimo. Na besedo igra naletimo že v najstarejših jezikih; takrat so razumeli pod besedo igra samo ples. Igra je vsaka praviloma družabna dejavnost, izvajana iz veselja in ljubezni do udeleženja v tej dejavnosti, povezana z veseljem do njene predmetne vsebine in rezultatov. Igra zabava, ker se pri tem veselimo tega, da zabava. Zanimiva je misel dveh holandskih kulturnih zgodovinarjev F.J.J. Buytendijk je izjavil: »Človek potrebuje kruh in igro: kruh, da lahko raste in obstaja; igro, da svoj obstoj počivi. Johan Huizinga to mnenje omejuje takole: **»Da bi res lahko igral, mora človek, dokler se igra, spet postati otrok.«**

Pri raziskovanju iger v preteklosti smo naleteli na dve izjavi, ki presenečata.

Prva: **»Kdor se ne igra, živi doživetij revnejše življenje.«**

Druga: **»Kdor se ne igra z otroško neprisiljenostjo, se sploh ne igra!«**

DRUŽABNE IGRE SO ZABAVA IN VADBA ZA SPOMIN

Igre, ki pripomorejo k otrokovemu razvoju:

Družabne igre lahko delujejo spodbudno na otrokov socialni razvoj. Med igro je v skupini veliko priložnosti za zavzemanje glediščne točke soigralca, kar je ključnega pomena pri razvoju empatije in prosocialnega vedenja. Otrok se uči uravnati svoje vedenje, na primer ob zmagi ali porazu izražati čustva na družbeno sprejemljiv način, deliti z drugimi, počakati, da pride na vrsto in upoštevati preostala pravila. Ta je pogosto treba tudi dogovoriti, tako so družabne igre lahko spodbudne tudi za razvoj na govornem področju.

Od vsebine družabnih iger ter soigralcev pa so odvisne tudi spodbude na drugih področjih razvoja, na primer spoznavnem (otrok se uči določenih informacij, razvrščanja po barvah, štetja ipd.) in gibalnem (vadi gibalne vzorce in razvija gibalne spretnosti, pri namiznih igrah večinoma koordinacijo oko-roka, drobno motoriko in natančne gibe s prsti).

Čas, za družabne igre:

Novorojenčki se igrajo preproste igre povezane z mamico. Opazovanje okolice, kretneje rok, gibalna dejavnost, kasneje glasovi. Vse to je odziv na okolico, ki ga že majhen otrok budno opazuje ter spremlja spremembe. Novorojenčka pomiri naš glas, kasneje bo otrokovo bebljanje vse bolj povezano z našimi odzivi, ko se izmenično oglašamo v okviru otrokove funkcijske igre z govornim aparatom. Skupaj z njim usmerjamo tudi pozornost na določene dražljaje in ga urimo v razumevanju konstantnosti objekta (tj. da predmeti oz. osebe ne izginejo, ko jih ne vidijo, npr. igre ku ku, skrivanje predmetov pod rutico).

Sprva se otrok lažje igra sam, igro drugih zgolj opazuje. Kasneje se igra vzporedno ob drugih otrocih, vse pogosteje in dlje časa pa v igri sodeluje z drugimi, usklajuje pravila, sodeluje v smeri cilja ali v skupnem pretvarjanju.

Igre s pravili so pogosta igralna dejavnost v razvojnih obdobjih od zgodnjega otroštva dalje (po tretjem letu starosti) in prevladujoča igralna dejavnost šolarjev ter kasnejših razvojnih obdobjih. Za uspešno sodelovanje v skupini so potrebne določene socialne spretnosti, katerim je podlaga razumevanje lastnih mentalnih stanj in le-teh drugih ter dojemanje, da so ta lahko različna oziroma napačna (t. i. teorija uma). Pomemben premik na opisanem področju je pri večini otrok opazen okrog tretjega leta starosti.

Družabne igre, primerne za predšolsko obdobje:

Otrok sodeluje v socialnih interakcijah že od rojstva dalje, sprva pretežno z neverbalno komunikacijo (nasmeh, pogled, kretneje). Igra se v okviru funkcijske igre (tj. spoznava lastnosti in funkcije delov telesa in predmetov v okolju, npr. igrač), pravila pa vnašamo že v te prvotne oblike igre z dojenčkom. Čeprav jih eksplicitno ne izrečemo, jih otrok vse bolj upošteva.

V igro z otrokom postopno vpeljemo vse bolj kompleksna pravila, učimo ga uravnavanja vedenja z našimi odzivi na njegove pobude. Osnove upoštevanja pravil otroku predstavimo že, ko je dojenček; ko se oglasi, se na to odzovemo ter počakamo na naslednji njegov odziv. Otrokom so vseč tudi igre skrivalnic, izštevanke, pesmice, guganje v naročju, podajanje žoge ali avtomobilčka ter druge aktivnosti, pri katerih izvajamo dejanje in počakamo na otrokov odziv oziroma mu ga pomagamo oblikovati. Nadaljujemo preko preprostih iger do vse bolj zapletenih namiznih iger, ki jih imamo večinoma v mislih, ko govorimo o družabnih igrah.

Pomembne so tudi igre s pravili, na katere pogosto pozabimo, npr. nogomet, skrivalnice, ristanč ipd. Večino iger lahko preoblikujemo v nedružabne, otroku jih predstavimo in čakamo, da se v njih vključi v skladu s svojimi zmožnostmi. Pri izvedbi bo vse bolj uspešen, sodeloval bo tudi dlje časa, veliko pa je seveda odvisno tudi od otrokovih osebnostnih lastnosti, sposobnosti, značilnosti soigralca in številnih preostalih dejavnikov (Blanka Colnerič, univerzitetna diplomirana psihologinja).

Pravila kot del družabnih iger:

Uspešnost namizne igre je odvisna od kakovostnih pravil. Ta morajo biti podana razumljivo, za različno dojemljive udeležence, a še vedno dovolj natančno, da ne dopuščajo napak in ne pripeljejo do tega, da igra sploh ni več zanimiva. Pravila so zato, da jih igralci upoštevajo, znotraj

pravil pa je toliko možnosti, da omogočajo vsakemu igralcu razmišljanje z lastno glavo. Podatek o tem, koliko časa lahko traja igra, je danes običajen v navodilih – tako je mogoče igro tudi razvrstiti po zahtevnosti.

Opažanja pri delu z otroki:

- Med igranjem z družabnimi igrami se družimo tako otroci in odrasli. Torej nas te igre povezujejo in bogatijo.
- Igre pomagajo častno prenesti poraz in brez pretiravanja sprejeti zmago.
- Igre zahtevajo vztrajanje do konca. Tako se otroci urijo v koncentraciji, razvijajo si namerno pozornost.
- Otroci izredno uživajo, ko se igrajo skuaj z odraslimi. Počutijo se sprejete, pomembne ter sposobne. Okrepi se njihova pozitivna samopodoba.
- Igre zahtevajo določeno število igralcev: nekateri pridejo na vrsto prej, drugi kasneje. Otroci se tako naučijo počakati.
- Igre imajo pravila, ki jih upoštevajo vsi udeleženci. Ponujajo pa tudi možnost postavljanja drugačnih pravil. Pri tem je pomembno dogovarjanje ter upoštevanje mnenja drugih. Pri postavljanju novih prsvil pa sw bogati domišljija otrok.
- Otroci v igri uživajo takrat, ko uživamo tudi mi, odrasli.

Pripravila:

Marija Hribar, dipl. vzg.

Priporočena literatura:

- Fekonja, U. (2001). Igrače. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), *Psihologija otroške igre. Od rojstva do vstopa v šolo*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Horvat, L. in Magajna, L. (1987). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Horvat, L. (2001). Predgovor. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), *Psihologija otroške igre. Od rojstva do vstopa v šolo*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.